

פרטיכל מס' 8/ע
מישיבת ועדת הכספים

ביום ד', ו' כסלו תשי"א - 15.11.50

פיו"ר ד. צ. פנקס;
פ. נפתלי;
ב. רפטור;
י. אפרתי;
א. בן-אליעזר;
א. הרצפלד;
א.ס. בניחובסקי.

נוכחים:

ד. הורוביץ - מנהל משרד האוצר.
ס. זגבי - החשב הכללי.
י. אברך - מנהל אנף החנוך.

מוזמנים:

ש. ספילבק - מטעם האוצר.
ס. אילון - מזכיר הועדה.

א. אישור תקציב למלחמה בארבה.
ב. שמוש בעודפים - תקציב בטחון.
ג. שמוש בעודפים - תקציב הפיתוח.
ד. תקציב החנוך והתקרבות 1950/51.

סדר היום:

הישיבה נפתחה בשעה 10.40.

א. אישור תקציב למלחמה בארבה:

היו"ר ד. צ. פנס: מר זגני הגיש לנו הצעה שפר הורוביץ דבר עליה, בקשר למלחמה בארבה. (קורא את ההצעה). הסכום יילקח לעת עתה מתוך הרזרבה, ואח"כ, כשיוגש תקציב נוסף לכנסת, יובא הסכום הזה בחשבון בתוך התקציב הנוסף. ההצעה אומרת שהועדה צריכה לאשר שהוצאה נעשית בידיעת ועדת הכספים, והועדה תצטרך לתמוך בהוצאה בזמן שיוגש התקציב הנוסף.

פ. נפתלי: האם הרזרבה אינה מספיקה, ועלינו לאשר סכום אחר שנצטרך לתמוך בו? האם איננו מעודדים ע"י אישור זה, הוצאות נוספות שאינן מכוונות ע"י הרזרבה?

ס. זגני: חלק מן הרזרבה הוצא כבר למטרות שונות. במידה שיהיו כספים, נוציא מן הרזרבה למטרה זו. הועדה תוכל לקבל דו"ח על השמוש ברזרבה.

ס. כ. מ.: ההצעה שהוגשה ע"י האוצר, למטרת מלחמה בארבה, אושרה ע"י השטתה הועדה.

ב. שמוש בעודפים - תקציב בסחון:

היו"ר ד. צ. פנס: אפרו לנו שהיו עודפים מתקציב השנה הקודמת בתקציב הבסחון. מה עושים בעודפים אלה? אני מציע שתוגש לנו הצעה בענין זה, כי עלינו לקבל החלטה בקשר לכך.

ג. שמוש בעודפים - תקציב הפיתוח:

היו"ר ד. צ. פנס: הוגשה לנו הצעה לשמוש בעודפי תקציב הפיתוח 2949/50. (קורא את ההצעה). העודפים הם בערך בסכום של 10 מיליון ל"י. מה קרה לעמידור? החלטנו פעם על ריאורגניזציה, אך לא שמענו על כך דבר. בינתיים נודע לנו על התפטרויות, מתוך העתונות.

ס. זנגי:
ב, עמידר" היו 7 מיליון ל"י, כולל 2¹/₂ מיליון ל"י, השתתפות המוסדות. אני לוקח בחשבון כאילו זה הוצא, כי לא אנו הוצאנו את הסכום. סעיף זה קשור עם המילווה האמריקאי. נשאר סכום של בערך מיליון ל"י.

ד. הורוביץ:
הריאורגניזציה של חברת "עמידר" טרם נסתיימה. הוצאו החברות הקטנות; זה גרם להתפטרות של אישים שהיו ב, עמידר" מטעם החברות האלו. כעת צריכה החברה להיות רק של הממשלה והסוכנות היהודית.

הי"ר ד. צ. פנסט: אני מבקש דו"ח על עסקי "עמידר", זכו'.

ב. רפפור:
קראתי בעתונות על הסכומים שהוצאו לפליקת כבישים שונים, כביש נתניה, כביש ירושלים, ועכשו גם בעסק הי"ר. למרות זאת שאני מכיר את המסיבות הקשות של העבודה הזאת, הרי הופתעתי כשראיתי את היקף ההוצאות על כל ק"מ כביש. יתכן שיש אי-הבנה מצדי. אני מבקש שהאוצר יבדוק את הסכומים שהוצאו, וימציא לנו חומר, כמה עלו הכבישים, ומה היו הסבות להוצאות הגדולות ולמחירים הגבוהים בפידה כה ניכרת.

הי"ר ד. צ. פנסט: האם הכבישים נסללו בדרך של רב"י, או ע"י קבלנים? אם הם נעשו ע"י קבלנים, האם נעשה הדבר ע"י הכרזה, או עפ"י הסכם עם

הקבלנים?

ס. זנגי: בדרך כלל נעשתה העבודה בצג"י. משרד העבודה יכול להשיב על שאלה זו ביתר פירוט.

הסכום להקמת מוסד אשראי לחקלאות לא הוצא, אך, בתקציב החדש לקחנו אותו בחשבון, וכתבנו סכומים המגיעים למיליון ל"י פחות שש מהסכום שהיה צריך להכתב.

בשנה שעברה הצליחו להשתמש בכספי המילווה האמריקאי יותר משלקחנו בחשבון. השנה יצטרכו להזמין פחות. מסכום הזה צריך להתכסות מתקציב השנה הזאת. כלי רכב, פירושו כלי רכב לא רק למדינה, אלא גם לאוטובוסים, לעיריות וכו'. הסכומים האלה הם על חשבון המילווה האמריקאי. בתוך הסכום נלקח כמיליון ל"י לתקציב הבטחון, מה שאינו קשור עם תקציב הפיתוח. סכום זה אינו מקטין את עודפי תקציב הפיתוח.

הי"ר ד. צ. פנסט: אני מציע למחוק את הסכומים האלה שאינם נחשבים בין-כך. מה שניתן מתקציב הפיתוח כגמילות חסד, יוחזר בין-כך. אני מציע למחוק את כל היתר, סלבד ה-10 מיליון ל"י.

(קורא את חוק תקציב הפיתוח, סעיף 6, של חוק התקציב לשנת 1949/50.)

אם אין הערות על ההצעה שהוגשה ע"י האוצר, הייתי מציע לאשר אותה, בשתי הערות:

רש.

שדה פוסד האשראי לחקלאות שרם הוקם. כדי
שלא נצטרך לחזור לדון בעניין זה, אני מציע שאם הפוסד לא יוקם עד הראשון
בינואר, יופקדו הסכומים בבנק, וזה ייחשב כפיילוי הפעיקף הזה.

פ. זנגי:

איננו יכולים להפקיד את הסכומים, כי הם
נכללו בטעיפיים שונים בתקציב החדש.
ההוצאה של 4,050,000 ל"י לענייני חקלאות

הוכא בחשבון הפיליון הזה.

י. אפרתי:

יש להבטיח שכספי הפיתוח יועברו אח"כ לתקציב
הבנק החקלאי. ועדת הכספים יכולה להדגיש את
הצורך בקיום הפוסד.

פ. זנגי:

בחוזים של תקציב הפיתוח פובטח שהסכומים
והחוזים יועברו לבנק החקלאי. בינתיים
פלאה מחלקת החשב הכללי את מקומו של הבנק

החקלאי.

הי"ר ד. צ. פנסט:

ל"עפידר" הוצאו סכומים העולים על אלה שהיו
בתקציב. אני מציע שעודף זה יוחזר מהגביות
ש"עפידר" גובה.

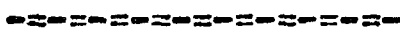
פ. זנגי:

זה יוחזר.

פ. זנגי:

ועדת הכספים אישרה את השימוש בעודפי תקציב
הפיתוח לשנת 1949/50, בהתאם לחוק.
יחד עם זאת, מדגישה הועדה את הצורך בהקפת

הבנק החקלאי.

ד. תקציב החנוך והתשרבות - 1950/51:

י. אברך:

המוכיר הכללי של אגף התרבות פופיע בטעיף
"עובדים" בפסדו הראשי.

הי"ר ד. צ. פנסט:

אינני יודע אם תוציאו עד סוף השנה את כל
הסכום בטעיפיים אגף התרבות, פדור הספריות
ופופיקה.

י. אברך:

חלק כבר הוצא.

הי"ר ד. צ. פנסט:

קבלתי תלונה קשה מהאופרה. אנשי האופרה שוענים
שהובטח להם סכום פסוים ע"י השר, בערך 10 אלפים
ל"י לשנה זו, אולם, בסופו של דבר העפידו להם
תנאים תכניים נארבוניים. הבשחתי להביא את הדבר לתשומת לב החברים. הם
שלחו לי סכתג (קורא את הסכתג). האם כדאי שהמטסלה תכנס להנהלת האופרה?
אם כן, פדוע אינה עושה זאת לגבי, הביטה ויתר התיאשרוונים? אני מתנגד
ל"אמנות מטעם".

א.מ. בניחובסקי:

אני דורש שמשלם המסים לא יראה סעיף כולל אחר של 65 אלף ל"י, אלא יהיה לבד עיניו פירוש של הסכום הגדול הזה.

י. אברך:

פרשת האופרה היא פרשה ארוכה מאד. אין בכוונת המשרד לקבל על עצמו את הנהלת האופרה. זכותו של המשרד לדעת באיזה מוסד הוא תופך, ושיהיה לו פקוח כלשהו על עבודתו ורמתו האמנותית של מוסד זה. יש לנו ספק על סופיקה, ולו דרישות לגבי המצב האמנותי באופרה. לא נוכל לתמוך באופרה אם לא תתפלא דרישתו של המפקח. נדמה לי שנגיע להסדר עם האופרה.

פ. נפתלי:

גם אני שמעתי על הפרשה הזאת. האם הממשלה חושבת שאפשר, ע"י תמיכה של 10 אלפים ל"י, לקיים את האופרה? אני יודע באיזה הוצאות כרוך קיום אופרה בארצות אחרות. האם אין זו אשלייה שע"י סכום מעט כזה אפשר להקים אופרה שתהיה על הרמה הרצויה בארץ?

י. אברך:

אין כוונה לתת לאופרה 10 אלפים ל"י, כי סכום זה אינו עומד בפרופורציה מתאימה להקצנת העושרות לרשות משרד החינוך. על המשרד לתמוך גם במוסדות אחרים. הסכום שהאופרה תקבל לא יעלה על סכומים 5 אלפים ל"י בשנה זו. לפי מצבו של משרד החינוך עכשו, הוא אינו יכול לתת תמיכה יותר גדולה, ואינו יכול לקבל על עצמו את החזקת המוסדות האלה. יתכן שבעוד כמה שנים יהיה תיאשורן ואופרה מסלכתיים. היום יש באפשרות הממשלה לתת תמיכות קטנות, כדי להוכיח את הערכתה לפאסן הנעשה ע"י מוסדות אלה באופן פרטי.

הי"ר ד. צ. פנקס:

אני מסער שהממשלה חייבת לבדוק מוסד לפני שהיא מחליטה לתמוך בו. אינני סבור שהממשלה צריכה לקחת על עצמה את האחריות האמנותית עבור האופרה, גם אם תיתן תמיכה של יותר מ-4 אלפים ל"י. מה שהמשרד דורש, הוא, למעשה, הנהלת האופרה. אם תהיה אחריות הממשלה על האופרה, תהיה האחריות קולקטיבית.

י. אברך:

ההצעות האלו באו כתוצאה מסצב חסור מאד. במידה שהדבר תלוי בנו, לא קבלנו אותן. בישיבה שותפת של אנשי האופרה עם המשרד הראשי, לא נתקבלו דקדוקי המוסדה האלה. בייחוד לא קבלנו את ההצעה שהממשלה תהיה אחראית על האופרה. אנו מכירים בכך. שצריך להיות פקוח מסוים. אולם איננו מעוניינים להכניס את הממשלה לאחריות ישירה לאופרה. אשמח לקבל הודעה קו פנחה בענין זה. הפקוח יתחיל מהאופרה, ויעבור למוסדות אחרים ג"כ.

הי"ר ד. צ. פנקס:

צריך להיות חופש יצירה רוחנית, בלי פקוח ממשלתי, כל זמן שדבר זה אינו פוגע בצניעות ובמוסר. הממשלה יכולה לתמוך במוסד הסוציאלי בעיניה, אולם, היא אינה צריכה לפקח על המוסדות האלה.

אני מזכיר לוועדה שהחלוקה הראשון של הסכום בסעיף זה נעשתה ע"י הוועדה. אי אפשר לחלק סכום של 65 אלף ל"י רק ע"י השר. מוטב שהחלוקה תהיה רשומה בתקציב.

א.מ. בניחובסקי:

המדובר הוא בענין צבורי. אני רוצה להזכיר לוועדה שישנו סעיף, מכון למשפט העברי, שכולל רק 4,200 ל"י, ושהעסיק את הוועדה במסך ישיבות אחדות. ועדת הכספים צריכה להחליט על סעיפי המסנה. אני דורש שיהיה פירוש לסעיף זה.

י. אברך:

לא תהיה התנגדות מצד המשרד לפירוש הסכום, או, עכ"פ, חלק גדול מסנו. אני מציע להשאיר סכום ידוע, לעניינים דחופים.

הי"ר ד.צ. פנקס:

אני מציע לקבוע שהפרטים יירשמו, ושהסכום שלא יחולק לפרטים וישמש רזרבה לשר, לא יעבור על רבע מהסכום הכולל. ביחד עם האישור, אנו משלבים את הבקשה שהממשלה לא תקח על עצמה אחריות עבור האופרה, לא אחריות הנהלתית ולא אחריות אסנונית. הממשלה יכולה לשקול אם לתמוך או לא, אבל אינה יכולה להתערב בעניינים ההנהלתיים של המוסדות הנתפכים.

פ. נפתלי:

אני מסכים לכן שהממשלה אינה יכולה לקבל על עצמה אחריות ופקוח על המוסדות האלה. יחד עם זאת עלי לומר שהסכום של 4,000 ל"י הוא פשוט בעיני למטרה זו. יש להביא בחשבון את ההוצאות הגדולות של האופרה.

ס. זנגי:

המצב הכספי של האופרה הוא יותר טוב מזה של יתר המוסדות, בגלל העובדה שהאופרה אינה משלמת מסכורת קבועה לאנשים, אלא לפי הופעות. יש האנשים מתפרנסים מסעורים וכו'. שיטה זו של האופרה הצליחה מאד.

הי"ר ד.צ. פנקס:

אני מנקש שמשרד החנוך ישקול, אם אינו יכול להוסיף לסכום זה.

בקשר לסעיף, מדריכים לזמרה בצבור, ארגון/מקהלות, ותזמורות עממיות וצידון אני מניח שיובא בחשבון הצורך של היהודים הדתיים לשיר בצבור. הייתי שמח מאד אילו היתה אפשרות לקיים שירה דתית בתל-אביב בשבת אחה"צ.

א.ט. בניחובסקי:

ההוצאות ספריה מוסיקלית. כיון שיש מפעלי ספרות, לא הייתי רוצה לפצל את הסכומים. אני מציע להעמיד את הסכום הכולל של 65 אלף ל"י על 35 אלף ל"י.

אני מציע למחוק את הסעיף, שליחות וסקר בחו"ל. אני רוצה לדעת מי בעל-הבית על הדברים הנאספים לפי הסעיף, סקר האוספים. אני דורש שיהיה מישהו דתי בהנהלת ספריות היסוד לישובים החדשים.

אני מציע למחוק את הסעיף, ספריה ניידת וצידור. אני מציע למחוק את הסעיף, תכנית למודים לקונסרט-בסוריון.

מכון להדרכת ספרנים. מי מדריך אותם? אני רוצה להבטיח שבסכום זה יהיה גם בשביל הדרכת ספרנים לספריות דתיות.

י. אברך:

הסעיפים האלה נראים בעינינו נקטנים מאד. השפד הסנדרר של הספריה נקבע ע"י ועדה שבה מיוצגים גם הדתיים, ע"י הרב סרגלית. המועצה הזאת מורכבת מאנשי מקצוע ולא מייצוג מפלגתי.

תכנית למודים. בדרך כלל יוצאים עד היום לומדים לחו"ל, ללמוד מוסיקה. הכוונה היא לקבוע רמת תכנית שתחייב צמצום נסיעות לחו"ל, ותתאים לרמה בחו"ל. אנו מקיימים ועדת מוסחים של 5 אנשים, שאחד מהם הוזמן סח"ל, כדי לסדר את הדבר. המועצה המוסדותית עוד אינה קיימת. חלק מהכסף לא הוצא. המועצה לתיאטרון קיימת כבר. איננו יכולים להקים השנה את כל הסדורים של אגף התרבות כפי שהם צריכים להיות קיימים במיניסטרוון. בעניינים מקצועיים שונים, יש צורך במועצות מיעצות, מורכבות מאנשי מקצוע. לפעמים בחוצות פעולות מחקר או פעולות אחרות, ואנו מוסיפים את האנשים ומשלמים להם.

פ. נפתלי:

אני בעד צמצום ההוצאות בדרך כלל. אבל, איני יכול להצבא בעד הצורה שבה מביא מר בניחובסקי את הדברים. בהשוואה עם הוצאות סוציאליות וכו', אני יכול להגיד שכל ההוצאות לתרבות הן בגדר של מותרות. אולם, אף מוסד צבורי ואף מדינה אינם יכולים לאחליט לא לעסוק בעניינים תרבותיים בגלל עניינים סוציאליים. אינני רואה את הסכום של 65 אלף ל"י כסוגזם.

אינני יכול להגיד אם המועצות נחוצות או לא. אבל אני חולק על הדעה שמוסד הנותן עצות ועוסק במחקרים נחשב כמתערב בעניני המוסדות הנתמכים. אני מתנגד להתערבות הפדינה בהנהלת המוסדות האמנותיים הנתמכים, אך אינני רואה במחקר ובמתן עצות התערבות מצד המדינה. אינני רואה פה סכומים מספיק גדולים כדי שאניע אי אסון לאנשים המתעסקים בדברים אלה.

א. בן-אליעזר:

אני מציע להעביר את הסכומים לדף למועצות המיעצות לרשות המוסדות הנתמכים עצמם, והם יקיסו את המועצות על בסיס מקצועי. אני מתנגד לכך שמוסד מסלתי יקבע את התכנית של התיאטרונים.

י. אברך:

ישנו ועד לשון, המכין את האקדמיה ללשון. הסכום בסעיף זה עולה בהרבה על הסכום שהוקצב לוועד הלשון בשנה שעברה. האקדמיה סחכה לכסף זה כדי להפתח. לא יכולנו להתחיל בפעולה לפני אישור ועדת הכספים. אינני יכול לומר אם צד מוסד זה יצטרך ל-10 אלפים ל"י כל שנה. הסכום הזה מוצע להקמת האקדמיה, על יסוד ההנחה שהיא תהיה נתמכת ע"י הממשלה.

הי"ר ד. ז. פנס:

אני מציע לקרוא לסעיף זה בשם "תמיכות לוועד הלשון לייסוד האקדמיה ללשון".

מועצות מיעצות ע"י המשרדים צריכות להתקיים על פי חוק מיוחד של הכנסת. איננו צריכים לתת גושפנקא ליצירת מועצות כאלה.

י. אברך:

אנו התפארנו בסעיף זה. ע"י המדורים המקצועיים שלנו, אנו מקימים חבר מומחים מן הצבור, שיקבע את עבודת המדורים. יושבים במועצות אלו בעלי מקצוע. התקציב של המועצה המוטיקלית בכלל כאן.

א. בן אליעזר:

מדוע צריכה הממשלה לעסוק בתיאטרונים, מלבד תמיכות?

ד. הורוביץ:

אנו נותנים הקצבות מטבע זר לנסיעות, להנאת אמנים וכו'. לפני שאנו עושים זאת, אנו רוצים להתייעץ בוועדה מקצועית.

הי"ר ד. ז. פנס:

אנו עוברים לסעיף "המחלקה לקליטה תרבותית".

א. פ. גניחובסקי:

סעיף זה הוא כאוב מאד. אחרי הצהרת ראש הממשלה שיעקרו מהשורש כל כפיה דתית בתרבות, אפרו שיביאו הצעה אחרת. אני מציע שהממשלה תקח את התקציב הזה בחזרה ותביא אותו הנה בעוד יומיים עם שנויים מתאימים. אני קובע שבצורתה הנוכחית, המחלקה הזו פירושה, כפיה דתית. אם הממשלה לא תקחת בחזרה את ההצעה, מכניס הסתייגות.

ס. זנגי:

התקציב עצמו והמעיפים אינם משתנים ע"י ההחלטה, שלא תהיה כפיה דתית. אינני מבין מה מציע סר גניחובסקי לעצם התקציב.

פ. נפתלי:

אני מסכים לכך, שאסור שתהיה כפיה דתית. האם הממשלה חושבת שבכדי שלא תהיה כפיה דתית, יש צורך בשנוי במבנה התקציב?

א. ס. גניחובסקי:

יש צורך בשנוי גם במיבנה התקציב וגם בסידור העניינים. כל המנגנון במחלקה זו סכוון לכפייה דתית. אני מציע שהמורים יהיו דתיים. התנהלו ויכוחים בענין זה במשך ששה חודשים. בלתי אפשרי להשאיר את הענין כמו שהוא.

א. הרצפלד:

אם הדבר טובטח ע"י הכנסת, הרי הוא טובטח באופן שווה לכולם. אני מבקר במעברות, וראיתי את הילדים צעקה והמנוגרים לופדים בצורה המניחה את הדעת. כל המורים הם דתיים, התלמידים יושבים בכובעים, ולופדים בספרי תפילה וכו'. אינני חושב שיש הצדקה לטענתו של סר גניחובסקי כאילו ישנה כפייה דתית. אם נוסף על מה שכבר הוחלט, לא תהיה זו תוספת, אלא הדבר רק יגדע.

י. אברך:

הסכום הזה של 200/200 אלף ל"י להנחלת לשון לעולים הוא קטן מדי, וקטן בהרבה מן הסכום שמוצא ע"י הסוכנות היהודית וע"י הממשלה בשנה שעברה. אני יודע שמגמתו של שר החנוך החדש להלחם בעד התקציב הזה. אני מבקש שתיאמתן תשומת לב מספקת לענין זה, ולהעמיד את הסכום להקניית הלשון לעולים על 227 אלף ל"י, הסכום שהיה בסעיף זה בשנה שעברה. המעברות צריכות להיות כלולות בסעיף זה, אולם, אין מטפיק כסף לכך. אפשר לקרוא לסעיף זה בשם "מחלקה להנחלת לשון לעולים". אנו רוצים שהקניית השלשון הנמצאת בסעיפים אחרים תועבר לסעיף זה.

אינני רוצה להכנס לענין ההפליות והכפייה. כעובד המשרד, אני יכול לומר שאני רואה את עצמי כנפגע מההגדרה שישנה כפייה. טאד הייתי רוצה להתבונן נגד אשפה זו. היתה לי הזכות להשתתף בדיונים שנמשכו בקשר לענין זה במשך ששה חודשים. סוכם בדיונים אלה שסלבד ההצהרה הכללית של ראש הממשלה יובטח שאיש דתי לא יצטרך ללמוד אצל איש שאינו דתי. דבר זה הובטח. הוכנסו שני ספקחים דתיים והם אחראים ג"כ עבור הפקוח שהכל ייעשה בסדר.

מע"פ שאינני יכול לעשות זאת בלי התייעצות מוקדמת עם המשרד, אני מבקש לאשר סכום נוסף למחלקה זו. בראש המחלקה יעמוד שמואל יבניאלי.

הי"ר ד. צ. פנקס:

אינני יודע אם פ רקודי עם שייכים להקניית הלשון. יש לי זכרונות בלתי נעימים מרקודי עם שהתקיימו בדליה, ושגרמו לאי-נעימות בישוב. לו היינו מדינה בלתי מושחתת, ושהפקידות שלה היא אזרחית ולא מפלגתית, לא הייתי מתנגד לתקציב זה. אבל, האמת המרה היא שכל הסעיף הזה מנוצל ע"י כל מי שיכול לנצל לשם מטרות מפלגתיות. במחנות עשו את הדבר ביד רפה. לא נעשתה כאן הקניית הלשון, אלא צידע נפשות ע"י כל המפלגות גם יחד. אני מצטער על כך שבשיחות הממושכות שהיו לי עם השר הקודם, לא הצלחתי לשכנע אותו שיש להקים מנגנון אובייקטיבי בעניני נוער, לא שלחו פקידי ממשלה, אלא מדריכי נוער מביין המפלגות השונות. אם המפלגות רוצות לרכוש את הנוער, אין הממשלה צריכה לתמוך בהן. אין הפעולה הזאת צריכה להיעשות ע"י המדינה, בכספי המדינה. הזמנת שני אנשים לועד המפקח, איננה אומרת שנוי השיטה. בזמן הדיונים אמרתי שרצוי שיהיה מנגנון דתי, מאחר שרוב היהודים שבהם מדובר הם דתיים. אמרתי לשר, שיהודי דתי יכול להפגע, ומשהו אצלו יכול להודעעע כשהוא שומע מורה בלתי דתי אומר את שם השם בגילוי ראש. מר שזר אמר שהמורים "שלכם" אינם יודעים צעצע עברית. אינני יודע היכן למד מר שזר את העברית שלו, אם לא באותו מקום שבו למדו המורים האלה - בישיבה. אם נבוא לידי הבנה בעניינים אלה, לא יהיה קשה להעמיד את הסעיף להצבעה ולהגיע לידי החלטה סופית.

י. אברך:

גם אילו ידעתי שמחר אני צריך לעזוב את תפקידי, מוכן אני לומר במלוא האחריות שכפייה אינה קיימת, ואני מבחיש במטרות את הנאמר כאן, כאילו היתה כפייה בקשר לסעיף זה. אינני רוצה להכנס למסקנות הועדה בזמנו, ולמה שהיה. אין זו אמת, אם אומרים היום שקיימת כפייה דתית בהוראת הלשון העברית לפונגרים. צעצע הקדשנו תשומת לב מיוחדת לדברים שנאמרו בישיבות שונות

והמשרד עשה פעולת ריאורגניזציה רצינית מאד. יש הקפדה בעניינים אלה יותר משצריך להיות.

א.מ. גניחובסקי:
אז אמרו לנו שנכון שהמנהל של המחלקה צריך להיות דתי, אלא שאי אפשר להוציא את סר נרדי. כעת אני שומע שיש שהחליפו את סר נרדי במר יבניאלי, מספא"י. כל הכבוד לאיש עצמו, אבל המשרד לא היה רשאי לעשות ש דבר כזה.

י. אברך:
תשובת השר לגבי מינויו של סר נרדי היתה תשובה עקרונית ולא תשובה שכנית. השר הכטיח - וקיימנו זאת בדיקנות - שיוכנסו ספקחים דתיים להוראת הלשון, לעבודה הממשית. דאגתי לכך שהענין יסתיים תוך שבועיים, וזה קיים.

א.מ. גניחובסקי:
הקשבתי לויכוחים מטעם החזית הדתית, אבל לאור העבר, אני אהמוך בעמדה זו. אולם, אינני מדבר רק על החזית הדתית. בהקניית הלשון משתמשים לא רק בספרים, אלא גם בשיחות. בשעת השיחות מביאים דוגמאות מחיי הארץ, מההסתדרות הציונית, מההסתדרות הציונית וכו'. אין זה קשה להוכיח עד כמה הנושאים בשיחות אלו הם חד גוניים, ועד כמה יש בהם כוונה ספלבחית. לפני ההצבעה על הסעיף הזה, יש לדרוש שתהיה ועדה מיוחדת אשר תבדוק את הדברים האלה.

י. אפרתי:
אינני יודע אם סר אברך מוסמך להשיב בענין זה. אנו יכולים לדבר על גוף התקציב, אם כי איננו היציבים לאשר אותו יש סופית כעת.

היו"ר ד. צ. פנסק:
האם מה שאמרו לנו פעם, שיוסיפו 10 אלפים ל"י לאולפנים עדיין עומד בעינו?

י. אברך:
זה הובא בחשבון בתוך הדזרבה. אני מציע לדון על כך בשעה שנדון על הדזרבה.

א.מ. גניחובסקי:
אני אעמוד בכל תוקף על כך שלא תהיה כפייה, ושיהיה אחוזותאים להוראת ולצרכים דתיים בכל סעיף. אחרת לא אשתוק. אצביע נגד הסכום למרכזי תרבות, כל זמן שלא אדע שחלק מתאיים מן הדוכנים הם דתיים.

י. אברך:
אין לנו עדיין רכזי תרבות. בטלנו את המשרות האלה, והעברנו אותן להוראה. נשארו שלושה רכזים. הועדה יכולה להעביר את

הסכום הזה לסעיף הוראה.

היו"ר ד. צ. פנסק:
אני מציע לא להצביע היום על הסעיף הזה, אם רוצים לשנות את הסעיף.

א.מ. גניחובסקי:
אני מתפלא על כך שסר זבאי אנותן סכום של 130 אלף ל"י במעיף משנה אחד. בשום משרד לא קיים דבר כזה.

י. אברך:
יש 24 סעיפי עזר בטעיף זה. סדדנו לא תהיה עריכה לסעיף, הקניית הלשון. מצטער

היו"ר ד. צ. פנסק:
אני שאשאל על כך שהנירור הזה צריך להיעשות בוועדת הכספים. ישנו סעיף, סיורים, טיולים והדרכה לטיולים. ובכן, מעדותו של אדם נאמן מאד, אני יודע שסודר טיול ביום שמחת תורה, ושיתפו בו יהודים תיפנים דתיים עם פיאות. הם נסעו ביום שמחת תורה. אני מציע לא להצביע עכשו על סעיף זה.

י. אברן:

ההסתדרות לא חשאה חשא, לפי דעתי, בזה שהקימה רשת של שעורי ערב במקומות שבהם לא היה מי שיעשה את זאת. בטכום זה אנו תומכים בפידה שצדקה= מבוטלת בשעורי הערב של ההסתדרות, שלפעמים אינם נתמכים ע"י הרשויות המקומיות. אילו לא היו שעורי ערב אלה של ההסתדרות, היינו צריכים להוציא למשרה זו טכום הרבה יותר גדול.

הי"ר ד. צ. פנטס:

אני מכיר את הטוב בתל-אביב. שם מתקיימים שעורי ערב ע"י הרשות המקומית. העיריה מכריזה על שעורי ערב, וכל אחד יכול להירשם. מה שנוגע להקניית לשון או השכלה לעם, לא ידעתי למה מתכוונים בפע"ך, תמיכות לפעלי השכלה ארציים.

אני מציע לכתוב, תמיכות/ לפעולות השכלה ארצית ולא "מפעלי". ימי עיון, למשל, אינם מפעלים אלא פעולות. אם בתל-אביב רוצים לקיים רשת נפרדת של שעורי ערב מלבד הרשת של העיריה, האם הממשלה חייבת לתמוך בזה?

א. בן-אליעזר:

אם המועצה מקיימת שעורים, מדוע צריכה הממשלה לתמוך בשעורים של ההסתדרות באותו מקום?

י. אברן:

בתל-אביב איננו תומכים מתוך כפפי הפע"ך הזה. לנו צר הדבר, כי אין לנו מספיק כסף לכך. הוצאנו כבר את הטכום הזה. אוכל למסור רשימה של מקבלי התמיכות בפע"ך זה.

א. ס. גניחובסקי:

אני מציע להוסיף לפע"ך, מדור תרבות תורנית 10 אלפים ל"י; בכ"כ מסרד החנוך הסכים לחלק מן הטכום הזה.

י. אברן:

הפע"ך הזה הוא תורני מפציפי; את זאת אפשר לראות לפי שמות פעיפי המסנה. מכון למדריכים בין מחורי הישיבות מקביל לבית

סדרש.

א. ס. גניחובסקי:

אני מציע להוסיף 10 אלפים ל"י לפע"ך, הרצאות ופסיבות, במדור לתרבות תורנית. מר אברן אמר בזמנו שצריך להוסיף 3,000 ל"י. או שצריך לנטל את המדור הזה, או שצריך לתת לו להתפתח. אני מציע להוסיף 5 עובדים, כדי שיהיו 11 ולא 6. זהו מדור שצריך לעבוד בכל הארץ.

י. אברן:

לא יהיה לעובדים אלה מה לעשות. בקשר לתופפת, תחליש ועדת הכספים. את התקציב הזה הפלנו בארבע לעומת תקציב השנה שעברה. המדור לתרבות תורנית הגיש לאוצר הצעה של בטכום של 21 אלף ל"י; שלא בדומה לפע"פים אחרים, לא קצבנו כאן בהרבה. מדור זה לא יוציא עד סוף השנה עוד 10 אלפים ל"י, אלא אם כן יהיה ארגון פיוחזו כדי להוציא את הכסף. אמרתי בזמנו למר גניחובסקי שאם יאסר כסף, נמצא 3,000 ל"י בכל אחד מסכופי התקציב. בודאי יהיה לי נעים אם יאסרו כאן תופפת של 3,000 ל"י. אינני מפליץ על קבלת עובדים נוספים.

פ. נפתלי:

אינני מכיר את המצב בדיוק, ואינני יודע אם הטכום של 3,000 ל"י נמוך או לא. לדעתי, יש כאן הפלייה כלפי אדחבא החילוניים. אולם, איננו יכולים לדרוש להגדיל את מספר העובדים. לא עשינו זאת בכל הפע"פים האחרים.

הי"ר ד. צ. פנטס:

אנו יכולים לקבוע כעת תופפת של 3,000 ל"י. על שאלת העובדים אפשר יהיה לבוא בדברים, ולראות איך הענין יסתדר. אנו עוברים לפע"ך, הפחלקה להכשרה גופנית. האם מחלקה זו עדיין קיימת באגף התרבות? אני מתפלא על כך שלמזכיר המחלקה הזאת יש זמן לעפוק גם בענינים אחרים.

י. אברן:
הענין הזה מתברר בחלקת הפנציון, באופן
אדמיניסטרטיבי, כמקובל.
אדגווי הספורט אינם מופיעים בכלל בתקציב
זה. ההצעה היא לאשר להם 10 אלפים ל"י שהרזרבה.

הסעיף, מפעלי הדרכה לשורי החנוך הגופני
יעלה יותר מהסכום הנקוב כאן. סכום זה כולל את הכנת מכון וינגייט.

חנוך גופני במסגרת העולים. הכוונה היתה
להחדיר לתוך המסגרת ספורט ותירגול גופני.

י. זנגי:
אירגוני הספורט בקשו לשחרר אותם ממש-
שעושים. אולי אפשר לשלב את התפיכה
הניתנת להם בשחרור ממש זה.

היו"ר ד. צ. פנקס:
אם אני הולך לראות הופעה ספורטיבית, יכולים
לגבות ממני מס שעושים. אולם, יש לחסוך
בארגוני הספורט. אלה שני דברים שונים.
אנו עוברים לעתיקות.
לדעתי אי אפשר לקרוא לפעילי פעולות בשם
זה, אם הוא כולל משכורת לנושאים לשם שמירה. זו הוצאה אירגונית.
כמו כן אני מציע לא לכתוב, מנומנשים אלא, שמור עתיקות ותיקונם.

י. אברן:
השמות יתוקנו.
המועצה לעתיקות היא מועצה שנוצרה לפי כל
כללי החוק, לפי | פקודת המועצה הארצי-
אולוגית. החוק חוקן לפני זמן מה, והמועצה מתכנסת כל חדשיים.

חבר שוחרי האוניברסיטה עושה פעולה רבה
וחשובה.

יש לי עוד שתי הצעות על שני סכומים בקשר
לרזרבה. המשרד מבקש להוסיף 3,000 ל"י ל"אונסקו" כי הכסף שאושר
אינו מספיק.
כן אנו מבקשים עוד 3,000 ל"י לבית מדרש
לסורי עם.

בסך הכל, אם תתקבלנה הצעות אלו, נשתמש
ב-29 אלף ל"י מתוך הרזרבה: 10 אלפים ל"י להר כנען; 20 אלפים ל"י
לאירגוני הספורט; 3 אלפים ל"י לתרבות תורנית; 3 אלפים ל"י לאונסקו;
ו-3 אלפים ל"י לבית מדרש לסורי עם.

ס י כ ר ם :
=====

בסעיף, ש לשכת אגף התרבות (כולל סדורים
ספריות ופופיקה) הוחלט:
לאשר את השקד ההצעה כפי שהוגשה ע"י הממשלה.
הועדה בקשה לפרש לפחות 3/4 מהתמיכה הניתנת
למוסדות תרבות, ולהשאיר את הרבע הנותר כרזרבה לשם לעניינים דחופים.
הועדה המליצה להגדיל את התמיכה לאופרה.
הועדה מסלבת לתוך החלטה את השקד הבקשה
שהממשלה לא תקח על עצמה את האחריות שהצעה, לא אחריות עבור
הנהלת העניינים, ולא אחריות אומנותית, עבור מוסדות נתמכים.

להקשין

נדחתה הצעתו של מר גניחובסקי להעביר את הסכום מ-65,000 ל"ל-35,000. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה.

נדחתה הצעתו של מר גניחובסקי לפחוק את הסעיף, שליחות, רכישה וסקר בחו"ל. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה.

הוחלט להעביר את הסעיף הסכום לועדות מיעצות לפעילי, בוצאות אירגוניות, לאותה מטרה (קיום ועדות מיעצות). נדחתה הצעתו של מר גניחובסקי לפחוק את הסכום לועדות מיעצות מן התקציב. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה.

נדחתה הצעתו של מר בן-אליעזר להעביר את הסכום לועדות מיעצות לרשות התיאורונים וכו' כדי שיקיפו ועדות כאלו. מר בן-אליעזר שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה. נדחתה הצעתו של מר גניחובסקי לפחוק את הסעיף, ספריה ביידת/וציודה ולהגדיל את הסכום המוקצב לספריות יסוד. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה. נדחתה הצעתו של מר גניחובסקי לפחוק את הסעיף, תכנית לפודים לקונטרבסוריון. מר גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות בענין זה.

בסעיף, המחלקה לקליטה תרבותית, הוחלט:

לא נתקבלה החלטה סופית בסעיף, המחלקה להנחלת הלשון לעולים והסעיף נשאר פתוח. לטעמי הוחלט לשנות את שם הסעיף, תמיכות לפעילות השכלה ארציים ל, תמיכות לפעילות/השכלה ארציים. הועדה אישרה את הסעיף. לטעמי/לפעילות מר בן-אליעזר שומר לעצמו זכות להסתייגות בסעיף, תמיכות לפעילות השכלה ארציים ומציע להעביר את הסכום לרשות האוניברסיטה העברית.

במדור לתרבות תורנית הוחלט להוסיף 3,000 ל"ל, ספריות, הרצאות ומסיבות, מתוך הרזרבה.

בסעיף, מחלקה להכשרה גופנית הוחלט:

להוסיף 10,000 ל"ל מן הרזרבה לאירגוני

הספורט, מן הרזרבה.

מן הרזרבה הוחלט: להקציב 3,000 ל"ל נוספים ל, אונסקו; 3,000 ל"ל לבית מדרש למורי עמ; 10,000 ל"ל להר כנען (הוחלט כבר לפני כן).

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.